

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR KULLANIM ALIŞKANLIKLARI İLE VELİLERİN BİLGİSAYAR KULLANIM ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğr. Gör. Alpaslan Durmuş
Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
adurmus@gazi.edu.tr

Öğr. Gör. Sinan Kaya
Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
sinan.kaya@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları ile velilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu, Kırşehir ili Merkez ilçesine bağlı bir devlet ilköğretim okulunda öğrenim gören dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri ve velilerinden oluşturulmuştur.

Çalışmanın yöntemi betimsel nitelikli araştırma modeli olarak benimsenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, uzman görüşleri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılarak uygulanan kişisel bilgi ve bilgisayar kullanım amaçları anketleri kullanılmıştır. Toplanan veriler, korelasyon katsayısı hesaplanarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, velilerin ve öğrencilerin bilgisayarını internette gezinme, belge hazırlama, eğitim yazılımlarından yararlanma amaçlı kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Velilerin ve öğrencilerin bilgisayarını e-posta alma ve gönderme, oyun oynama, film izleme ve müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki, resim veya fotoğraflara bakma, sohbet etme, araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim, sosyal öğrenme, bilgisayar kullanma alışkanlıkları

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the correlation between the computer usage practice of the primary school students and their parents' computer usage practice. The participants of this study is composed of the fourth and fifth grades students of a state primary school in the province of Kırşehir's Central District and their parents.

The method of the study has been adopted as research model with descriptive survey. As the data gathering process of the study the individual knowledge and computer usage aims surveys applied after took expert opinions and made required adjustments. Gathered data are analyzed with calculation of correlation coefficient.

According to the results of the study a significant correlation haven't seen between the students' and their parents' computer usage frequencies aimed to surf the internet, preparing documents and to benefit from the educational software. There is a low level of positive and significant correlation between the parents' and students' computer usage frequencies aimed to take and send e-mails, play games, watch films and listen to music; and there had been seen a medium level positive and significant correlation between their computer usage frequencies aimed to look photographs and pictures, to chat and to search.

Key Words: Elementary school, social learning, computer usage habits

GİRİŞ

Teknoloji, insanoğlunun ateşten yararlanmaya ya da toprağı işlemeye başladığı ilk günden itibaren inanılmaz bir şekilde gelişerek günümüzde iletişim alanında telefon, televizyon, radyo ve internet, ulaşım alanında uçak, tren ve otomobil gibi ürünleri ile insanların günlük yaşamlarının vazgeçilmez birer parçası haline gelmiştir. Bu durum, insanların teknoloji dünyasını ve bu teknolojiiden hayatını kolaylaştıracak şekilde yararlanmayı bilmesini ve teknolojik gelişmeleri anlamasını gerektirmektedir (Bacanak, Karamustafaoğlu & Köse, 2003).

Her geçen gün yeni bir teknolojik değişikle karşı karşıya kaldığımız günümüzde toplumun kalkınmasına, ilerlemesine ve bireyin gelişmesine yardım eden eğitim sistemini teknolojiiden ayrı düşünmek mümkün değildir. Eğitimin temel

amacı bireyde bilgi birikimi sağlayarak, bireye bu bilgiyi nasıl ve hangi biçimde kullanacağını göstermektir (Gerçek, Köseoğlu, Yılmaz & Soran, 2006). Teknolojinin eğitim sisteminde kullanılması kapsamında bilgisayarların da öğretim sürecine katkıları giderek artmakta ve bir bakıma öğretim teknolojisi bilgisayarın öğretme-öğrenme ortamlarında kullanımları ile eş anlamlı hale gelmiştir. Bu bağlamda, bilgisayar teknolojileri sadece öğrenme ve öğretmede kullanılacak araçlar değil, aynı zamanda bilgiyi bulma ve iletmede de kullanılan araçlardır (Akkoyunlu & Kurbanoğlu, 2003).

Bilgisayar Okuryazarlığının Kazandırılması

MEB 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde (1998) Bilgi toplumunu, "bilgiyi arayan, ona ulaşabilen, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırarak depolayabilen ve en iyi şekilde

değerlendirebilen bireylerden oluşan toplumdur” şeklinde tanımlanmaktadır (akt. Karagöz, Yıldız & Özerçin, 2007).

Bilgi okuryazarlığı kavramı ise “Kişinin günlük hayatta, mesleğinde bilgisayar ve bilgisayar teknolojisini doğru ve etkin olarak kullanabilme becerisi” olarak tanımlanabilir (Karagöz, Yıldız ve Özerçin,2007).

İlköğretim bilgisayar dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı incelendiğinde; her kazanım için sınıf-okul içi veya okul dışı etkinlik yapılması zorunluluğu vardır. Öğretmen, her kazanımı alternatif etkinlikler ile desteklemeye özen göstermelidir. Bu etkinliklerin aile içi etkinlikler ya da farklı zeka alanlarına yönelik etkinlikler olabileceği belirtilmiştir. İlköğretim öğrencilerine bilgisayar becerilerinin kazandırılmasında aile ve okul işbirliği içinde çalışmakta ve etkinlikler okul dışında ebeveynlerin işbirliği ile de yürütülmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006).

İlköğretim bilgisayar dersi programı öğrencilerin performans göstergelerini üç basamağa ayırmıştır. Bu basamaklar, temel, orta ve ileri olarak sınıflandırılmıştır. Hazırlanan bilgisayar dersi öğretim programında bilişim teknolojileri konusundaki becerilerin kazandırılması için etkinlik tabanlı yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı önerilmiştir (MEB, 2006).

Sosyal Öğrenme

İnsanların diğer insanlardan etkilenecek öğrenebileceğine ilişkin ilk açıklamalar Plato ve Aristo'ya kadar gitmektedir. Onlara göre eğitim, öğrencilerin gözlenmesini ve model alınmasını sağlamak için en iyi modelleri seçerek öğrencilere sunmak olarak düşünülmüştür. İnsanların, bilişsel özellikleri ile davranışları çok daha iyi öğrenerek, bu davranışları devam ettireceği düşüncesini ortaya koyan teori, sosyal öğrenme teorisi olmuştur (Demirbaş & Yağbasan, 2006).

Anne ve babalar çocukların gelişim sürecindeki güçlü etkileşim ve özdeşim modelleridir (Akkoyunlu & Tuğrul, 2002). Anne ve babanın duygusal özellikleri, ilgileri, eğilimleri çocukları bazen dolaylı bazen de doğrudan etkiler. Örneğin, anne ve babaların kitap okuma alışkanlığı çocukların kitap okuma alışkanlığını, onların spora ve sanata olan ilgisi ve eğilimleri de çocukların bu alandaki tercihlere yönelmelerinde etkili bulunmuştur (akt. Akkoyunlu & Tuğrul, 2002). Çocuklar çevre içerisinde doğal etkileşimler yolu ile öğrenirler. Çocuklar çevrelerini anlamayı, çevrelerindeki dünyayı algılayarak ve onları kullanarak gerçekleştirirler (Akkoyunlu, 1992). Bacanlı'da (2005) bu durumu şu şekilde vurgulamıştır; “Özellikle hızlı değişimlerin olduğu gelişim dönemlerinde çevredeki değişikliklerin etkisi büyük olur, değişiklikler yavaşladıkça çevredeki değişikliklerin etkisi de azalır. Dolayısıyla, bir yaşındaki bir çocuğun çevresindeki değişiklikler 20 yaşındaki bir kişinin çevresindeki değişikliklerin yaptığı etkiden daha fazla etkiye sahip olacaktır”.

Akkoyunlu ve Belma (2002) tarafından, okulöncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerinin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Anaokulu'ndaki bilgisayar dersi alan 77 öğrenci ve onların ailelerinin oluşturduğu betimsel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada bilgisayar, çamaşır makinesi, müzik seti ve telefon gibi araçları kendi başına, biri yardımıyla kullanan ve kullanmayan çocukların bilgisayar okuryazarlık başarı ortalamaları karşılaştırılmıştır. Evlerinde bulunan elektronik araçları kullanan ve kullanmayan çocukların bilgisayar okuryazarlık ortalamaları karşılaştırıldığında; bu araçları kendi başlarına kullanan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık çıkmıştır.

2000 yılında Kanada'da uygulanan sosyal araştırmaya dayalı olarak bilgisayar kullanıcılarının bilgisayar becerilerini öğrenme biçimleri üzerine yapılan çalışmada cevabı aranan sorulardan birisi de kullanıcıların bilgisayar becerilerini nasıl öğrendikleridir. Araştırmaya katılanların bilgisayar kullanıcılarının %78'i bilgisayar becerilerini ailelerinden ya da arkadaşlarından informal yardım alarak öğrendiklerini belirtmişlerdir (Dryburg, 2002). Bu çalışma 15 yaşından daha büyük bireylere uygulanmıştır ve sonuç olarak kendi kendine öğrenmenin bilgisayar kullanıcıları tarafından en çok kullanılan yöntem olduğu bulunmuştur.

Bilgisayarlar evdeki mobilyaların bir parçası olarak genellikle ortak kullanım alanlarında yani oturma odasında, salonda ya da çalışma odasında bulunurlar. Bu durum, çocukların kendilerinden daha büyük kardeşlerini ya da ebeveynlerini bilgisayarla bir işlemi gerçekleştirirken izlemelerini oldukça kolaylaştırır. Başlangıçta yeni bir bilgisayar programının kullanılmasının öğrenilmesi için ya da bilgisayar kullanımının öğrenilmesi sırasında ebeveynlerinden ya da kendilerinden büyük kardeşlerinden yardım alırlar. Downes'in yaptığı araştırmada, katılımcılar bu yardımı şu şekilde belirtmişlerdir; “babam bana fonksiyon tuşlarını ve ekran yardımını nasıl kullanacağımı gösterdi (erkek 2 yaşında)”. Çocukların da belirttiği gibi teknolojinin kullanımı hakkında daha tecrübeli aile bireyleri daha az tecrübeli aile bireylerine yol göstermektedirler. Bir ebeveynin belirttiği gibi “çocuğuma daha çok şey yapması için izin veririm fakat onun için bazı şeyleri de yapmak zorundayım (5 yaşındaki erkek çocuk babası)”. Ebeveynler tarafından yapılan birkaç yorum ise çocukları ailedeki teknoloji uzmanı olarak göstermektedir (Downes, 2002).

- Bilgisayar hakkında bizlerden çok şey biliyor. O bu alanın ustası... (4 yaşında erkek çocuk babası)
- Bilgisayarın bazı fonksiyonlarını keşfetti ama ben nasıl yaptığını bilmiyorum. (4 yaşında kız çocuk babası)

Çocuklar bilgisayar becerilerinin pek çoğunu evdeki sosyal ortamda öğrenmektedirler. Benzer şekilde bilgisayarla ilgili alışkanlıkların kazanılmasında da evdeki ebeveynlerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları önem taşımaktadır. Downes'un (2002) yaptığı çalışmada bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: Bilgisayar teknolojisinin aile üyelerini bir araya getirerek beraberce bir etkinlikte görev almalarını sağladığı anlar vardır. Örneğin çocukların spor kulübü hakkında bir gazetenin hazırlanması ya da tatile gitmek için yer beğenilmesi gibi. Bu tür etkinlikler öğrencilerin teknolojinin nasıl çalıştığını ve teknolojiyi kendi ihtiyaçlarını karşılamak için nasıl daha uygun bir şekilde kullanacaklarını öğrenebilecekleri güçlü bir çevre oluşturur.

Günümüzde bilgisayarlar teknolojisine erişim kolaylaşmış fakat erken yaşlarda öğrencilere bu teknolojinin doğru kullanım alışkanlıklarının kazandırılması önem kazanmıştır. Çünkü bilgiye erişimde ve bilgiyi kullanmada önemli yararları beraberinde getiren bilgisayar, öğrenciler tarafından öğrenme ihtiyacını gidermek için kullanıldığında pek çok alternatif ortamın yerini doldurabilmektedir.

Problem

Bu çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları ile velilerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Alt Problemler

- Öğrenci ve velilerin bilgisayarı;
- 1. oyun oynama amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
- 2. sohbet etme amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?

3. e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
4. belge hazırlama amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
5. araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
6. internette gezinme amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
7. film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
8. resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?
9. eğitim yazılımlarını kullanma amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Örnekleme

Araştırmanın çalışma grubunu 2007-2008 öğretim yılında Kırşehir ilindeki Süleyman Türkmani İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören, evlerinde bilgisayar bulunan 4. ve 5. sınıf öğrencileri ve velileri oluşturmuştur.

Tablo 1. Öğrenci ve velilerin bilgisayar kullanma yerleri ve süreleri

Bilgisayar Kullanım Yeri		Ortalama Bilgisayar Kullanma Süresi				Toplam
		1 saat ve az	2 - 3 saat	4 - 5 saat	5 saat ve fazla	
		%	%	%	%	
Ev	Veli	37.2	19.8	3.5	0.0	60.5
	Öğrenci	67.4	19.8	4.7	0.0	91.9
İşyeri / Okul	Veli	22.1	12.8	1.2	2.3	38.4
	Öğrenci	5.8	0.0	0.0	0.0	5.8
İnternet Cafe	Veli	0.0	1.2	0.0	0.0	1.2
	Öğrenci	1.2	1.2	0.0	0.0	1.2
Toplam	Veli	59.3	33.7	4.7	2.3	100
	Öğrenci	74.4	20.9	4.7	0.0	100

Tablo 1'de, öğrenci ve velilerin bilgisayar kullanma yerleri ve günde ortalama bilgisayar kullanma süreleri sunulmuştur. Velilerin %60,5'inin, öğrencilerin ise %91,9'unun evde bilgisayar kullandıkları görülmüştür. Velilerin %37,2'sinin, öğrencilerin ise %67,4'ünün evde günde ortalama bir saat veya daha az bilgisayar kullandıkları görülmüştür. Velilerin %37,2'sinin, öğrencilerin ise %67,4'ünün evde günde ortalama bir saat veya daha az bilgisayar kullanmaktadır.

Tablo 2. Öğrenci ve velilerin cinsiyetlerine göre dağılımı

	Cinsiyet				Toplam	
	Bay		Bayan		f	%
	f	%	f	%		
Öğrenci	42	24,4	44	25,6	86	50,0
Veli	49	28,5	37	21,5	86	50,0
Toplam	91	52,9	81	47,1	182	100,0

Tablo 2'de, öğrenci ve velilerin cinsiyetlerine göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı

	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
4. sınıf	27	30	57
5. sınıf	17	12	29
Toplam	44	42	86

Tablo 3'de, öğrencilerin sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımları gösterilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma, ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları ile velilerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik betimsel bir yapıdadır. Betimsel araştırmalar olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998).

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılarak uygulanan "Öğrenci ve Veli Bilgisayar Kullanım Alışkanlıkları Anketi" kullanılarak elde edilmiştir.

Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğrenci ve velilere ait kişisel bilgilerini belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir. İkinci kısımda ise, ankette verilen bilgisayar kullanım amaçları için öğrenci ve velilerin bilgisayarı hangi sıklıkla kullandıkları sorulmuştur. İkinci kısımda, bilgisayarı kullanım amaçları ile ilgili dokuz soru bulunmaktadır.

Öğrencilere anket formu dağıtıldıktan sonra gerekli açıklamalar yapılmış, öğrencilerin ankette ilgili sorularla sorular cevaplanmıştır. Anketler öğrencilere verilerek evlerine gönderilmiş ve velilerine de doldurtuktan sonra okula getirmeleri istenmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrenci ve velilerin ankete verdikleri cevaplar beşli dereceli ölçekten elde edildiğinden dolayı, öğrenci ve velilerin farklı amaçlar için bilgisayarı kullanma sıklıklarını açıklayabilecek puan aralıkları belirlenerek aşağıda sunulmuştur.

1,00 – 1,79 Hiçbir zaman
1,80 – 2,59 Çok nadir
2,60 – 3,39 Bazen
3,40 – 4,19 Çoğu zaman
4,20 – 5,00 Her zaman

} (5 - 1 = 4 / 5 = 0,80)

Öğrenci ve velilerin ankette verdikleri cevaplara dayalı olarak hesaplanan ortalama puanlar yukarıda verilen kullanım sıklıkları ile açıklanmıştır.

Araştırmada, alt probleme ait verilerin çözümlenmesinde pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Bulguların yorumlanmasında 0,05 anlamlılık düzeyi kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular araştırmada yanıt aranan alt problemlere uygun başlıklar altında sırasıyla ele alınmıştır.

1. Öğrenci ve velilerin bilgisayarı oyun oynama amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 4. Öğrenci ve velilerin bilgisayarı oyun oynama amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı oyun oynama amaçlı kullanım sıklığı	χ^2	ss	N	r	p.
Öğrenciler	2,97	0,85	86	+0,28	0,00
Veliler	1,83	0,91	86		

Tablo 4'de, öğrencilerin oyun oynamak için bilgisayarı bazen, velilerin ise çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 4'e göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarı oyun oynama amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde (Büyükoztürk, 2004), pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu

görülmektedir ($r=0,28$, $p<,01$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarını oyun oynama amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarını oyun oynama amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

2. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 5. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı sohbet etme amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	2,17	1,12	86	+0,43	0,00
Veliler	2,14	1,07	86		

Tablo 5'de, öğrencilerin ve velilerin sohbet etmek için bilgisayarını çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 5'e göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,43$, $p<,01$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0,18$) dikkate alındığında (Büyükoztürk, 2004), öğrencilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanımlarındaki toplam varyansın %18'inin velilerin bilgisayarını sohbet etme amaçlı kullanımlarından kaynaklandığı söylenebilir.

3. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 6. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	1,78	0,98	86	+0,24	0,02
Veliler	2,26	1,28	86		

Tablo 6'da, öğrencilerin e-posta almak ve göndermek için bilgisayarını hiçbir zaman kullanmadıkları, velilerin ise çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 6'ya göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,24$, $p<,05$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarını e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarını e-posta alma ve gönderme amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

4. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını belge hazırlama amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 7. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını belge hazırlama amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı belge hazırlama amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	3,79	1,10	86	-0,11	0,28
Veliler	2,95	1,54	86		

Tablo 7'de, öğrencilerin belge hazırlamak için bilgisayarını çoğu zaman, velilerin ise bazen kullandıkları görülmüştür.

Tablo 7'ye göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını belge hazırlama amaçlı bilgisayar kullanım sıklıkları arasında bir anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r=-0,11$, $p>,01$).

5. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 8. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı araştırma yapma amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	3,83	1,14	86	+0,35	0,00
Veliler	3,38	1,26	86		

Tablo 8'de, öğrencilerin araştırma yapmak için bilgisayarını çoğu zaman, velilerin ise bazen kullandıkları görülmüştür.

Tablo 8'e göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı bilgisayar kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,35$, $p<,01$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0,12$) dikkate alındığında, öğrencilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanımlarındaki toplam varyansın %12'sinin velilerin bilgisayarını araştırma yapma amaçlı kullanımlarından kaynaklandığı söylenebilir.

6. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını internette gezinme amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 9. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını internette gezinme amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı internette gezinme amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	1,94	1,13	86	+0,05	0,59
Veliler	2,14	1,21	86		

Tablo 9'da, öğrencilerin ve velilerin internette gezinmek için bilgisayarını çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 9'a göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını internette gezinme amaçlı kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r=0,05$, $p>,01$).

7. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 10. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında ilişki

Bilgisayarı film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	2,57	1,20	86	+0,30	0,00
Veliler	2,33	1,19	86		

Tablo 10'da, öğrencilerin ve velilerin film izlemek ve müzik dinlemek için bilgisayarını çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 10'a göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarını film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,30$, $p<,01$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarını film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarını film izleme veya müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

8. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 11. Öğrenci ve velilerin bilgisayarını resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	2,45	1,11	86	+0,31	0,00
Veliler	2,26	1,07	86		

Tablo 11'de, öğrencilerin ve velilerin resimlere veya fotoğraflara bakmak için bilgisayarı çok nadir kullandıkları görülmüştür.

Tablo 11'e göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarı resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,31$, $p<,01$). Bu bulguya göre, velilerin bilgisayarı resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıkları arttıkça öğrencilerin de bilgisayarı resimlere veya fotoğraflara bakma amaçlı kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0,09$) dikkate alındığında, öğrencilerin bilgisayarı resimlere ve fotoğraflara bakma amaçlı kullanımlarındaki toplam varyansın %9'unun velilerin bilgisayarı resimlere ve fotoğraflara bakma amaçlı kullanımlarından kaynaklandığı söylenebilir.

9. Öğrenci ve velilerin bilgisayarı eğitim yazılımlarını kullanma amaçlı kullanım sıklıkları ve arasındaki ilişki.

Tablo 12. Öğrenci ve velilerin bilgisayarı eğitim yazılımlarını kullanma amaçlı kullanım sıklıkları arasındaki ilişki

Bilgisayarı eğitim yazılımlarını kullanma amaçlı kullanım sıklığı	$\bar{X}$	ss	N	r	p.
Öğrenciler	3,36	1,29	86	+0,19	0,07
Veliler	2,84	1,37	86		

Tablo 12'de, öğrencilerin eğitim yazılımlarından faydalanmak için bilgisayarı bazen, velilerin ise kendilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan yazılımlardan faydalanmak için bilgisayarı bazen kullandıkları görülmüştür.

Tablo 12'ye göre, öğrencilerin ve velilerin bilgisayarı eğitim yazılımlarını kullanma amaçlı kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r=0,19$, $p>,01$).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada ilköğretim dört ve beşinci sınıf öğrencilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları ile velilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre çalışma grubunu oluşturan öğrenciler bilgisayarı, belge hazırlamak ve araştırma yapmak için çoğu zaman; sohbet etmek, internette gezinmek, film izlemek ve müzik dinlemek, resimlere veya fotoğraflara bakmak için çok nadir; oyun oynamak, eğitim yazılımlarından faydalanmak için bazen kullanmakta; e-posta almak ve göndermek için bilgisayarı kullanmamaktadır. Veliler ise bilgisayarı, oyun oynamak, sohbet etmek, e-posta almak ve göndermek, internette gezinmek, film izlemek ve müzik dinlemek, resimlere veya fotoğraflara bakmak için çok nadir; belge hazırlamak, araştırma yapmak ve kendilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan yazılımlardan faydalanmak için bazen kullanmaktadır. Öğrenci ve velilerin belirlenen amaçlar için bilgisayar kullanım sıklıklarının geneline bakıldığında bilgisayar kullanım sıklıklarının düşük olduğu görülmektedir. Bu durumun öğrencilerin %74,4'ünün, velilerin ise %59,3'ünün bilgisayarı günde ortalama 1 saat veya daha az kullanmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca, araştırmada öğrenci ve velilerin belirlenen amaçlar dışında bilgisayarı kullanıp kullanmadıkları ile ilgili bilgi toplanmamıştır. Bu yüzden, öğrenci ve velilerin belirlenen amaçlar dışında da bilgisayar kullanıp kullanmadıklarının araştırılması önerilebilir.

Velilerin ve öğrencilerin bilgisayarı internette gezinme, belge hazırlama, eğitim yazılımlarından yararlanma amaçlı kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Velilerin ve öğrencilerin bilgisayarı e-posta alma ve gönderme, oyun oynama, film izleme ve müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki, resim veya fotoğraflara bakma, sohbet etme, araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmüştür. Öğrencilerin ve velilerin genellikle ortak bilgisayar kullanım yerleri olan evde kullanımlarına bakıldığında; velilerin %60,5'i bilgisayarı evde kullanırken, öğrencilerin %91,9'u bilgisayarı evde kullanmaktadır. Ancak, bu kullanımların çoğu bir saat ve daha az olmaktadır. Ayrıca, öğrenci ve velilerin bu kısıtlı sürede ne kadar bilgisayarı beraber kullandıkları, etkileşimde buldukları ve öğrencilerin velileri ne kadar gözleyebildikleri hususunda herhangi bir bilgi bu araştırma kapsamında toplanmamıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin ve velilerin birlikte bilgisayar kullanım sürelerinin belirlenmesi önemli olabilir.

Analiz edilen verilere göre velilerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları ile öğrencilerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasında zayıf bir ilişki bulunduğu söylenebilir. Öğrencilerin bilgisayar kullanım alışkanlıklarında, öğrencilerin bulunduğu pek çok ortamın etkisi bulunabilir. Bunlar arasında okul ve arkadaş ortamları da sayılabilir. Öğrencilerin bilgisayar kullanım alışkanlıkları bu ortamlardan da etkilenmiş olabilir. Akkoyunlu'nun da (1992) belirttiği gibi çocuklar çevre içerisinde doğal etkileşimler yolu ile öğrenirler.

Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin bilgisayar kullanma süreleri düşük olarak görülmüştür. Öğrencilerin bilgisayarı kullanma sürelerinin düşük olmasının sebeplerinin de araştırılması önerilebilir.

Bilgisayarı sohbet etme, e-posta alma ve gönderme, internette gezinme amaçları düşünüldüğünde bilgisayarın internet bağlantısının olup olmadığı önem taşımaktadır. Bu açıdan kullanılan bilgisayarların internet bağlantılarının olup olmadığı da yapılacak araştırmalarda sorulabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1992). İlköğretimin niteliğinin artırılmasında bilgisayarların yeri ve önemi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8,
- Akkoyunlu, B., Kurbanoglu S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlilik algıları üzerine bir çalışma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 1-10.
- Akkoyunlu, B., Tuğrul, B. (2002). Okulöncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerinin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerindeki etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 12-21
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., & Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: Eğitimde teknoloji okuryazarlığı. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 191-196.
- Bacanlı H. (2005). Gelişim ve öğrenme. Ankara: Nobel yayın dağıtım.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık, 4. Baskı.
- Demirbaş, M., & Yağbasan R. (2006). Fen bilgisi öğretiminde sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisinin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 14, 113-128.
- Downes, T. (2002). Children's and Families' Use of Computers in Australian Homes. Contemporary Issues in Early Childhood, Volume 3, Number 2
- Dryburgh, H. Learning computer skills. Internette 12 Aralık 2007'de elde edilmiştir: www.statcan.ca/english/kits/pdf/social/skill2.pdf

- Gerçek, C. ; Köseoğlu, P. ; Yılmaz, M. ve Soran, H. (2006). Öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karagöz, İ., Yıldız, İ., & Özerçin, U. Mesleki yüksek okullarına sınavsız gelen öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığı düzeylerinin belirlenmesi. 11.12.2007 tarihinde internetten elde edilmiştir. <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/5.doc>
- MEB. (2006) İlköğretim Bilgisayar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı.